

JUHAN ROSS

14.07.1925–21.06.2002

Juhan Ross sündis 14. augustil 1925. aastal Virumaal kooliõpetajate peres. Gümnaasiumiõpingud katkestas teenistus soomepoisina jalaväerügemendis JR 200. 1945. aastal lõpetas ta Rakvere I Keskkooli ja 1951. aastal Tartu Ülikooli teoreetilise füüsika erialal. Tartu Aktinomeetriaajaamast, kuhu Juhan Ross tööle suunati, sai tema initsiatiivil ja juhtimisel Füüsika ja Astronoomia Instituudi (nüüd Tartu Observatoorium) atmosfäerifüüsika sektor. Samas teadusasutuses töötas ta nooremteadurina, vanemteadurina ja sektorijuhatajana. 1956. aastal kaitses Juhane Ross kandidaadiväitekirja aktinomeetria alal. 1971. aastal kaitsitud doktoritöö kuulus uue areneva teadusharu – geofüüsika valdkonda. Professorikutse anti Juhane Rossile 1978. aastal. 1993. aastal valiti ta Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks biogeofüüsika alal.

Juhane Rossi tööd taimkatte kiirgusrežiimi alal on leidnud maailmas laia tunnustust. Sellealane monograafia, mis ilmus ka vene ja inglise keeles, on kujunenud taimkatte kiirguslevi tunnustatud käsiraamatuks ja õppematerjaliks. Tema tuletatud teoreetilisi valemeid kasutatakse ka praegu kosmoseprogrammide andmetöötluses. Juhane Ross on kuue teadusliku monograafia ja üle saja teadusliku artikli autor või kaasautor. Tema poolt juhitud teaduskollektiivist on välja kasvanud hulk Eestis ja rahvusvaheliselt tuntud teadlasi, nende hulgas neli teadusdoktorit ja kaheksa teaduskandidaati.

Taimkatte kiirguslevi temaatikast on välja arenenud ka praegu Tartu Observatooriumis viljel-dav taimkatte kaugseire ja energiametsade uurimine, mis oli Juhane Rossi viimaste aastate peamiseks uurimisteeneks.

1988. aastal valiti Juhane Ross Üleliidulise Põllumajandusakadeemia akadeemikuks ja 1989. aastal Joensuu Ülikooli audoktoriks. 2001. aastal autasustati Juhane Rossi Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.